

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
Avdelningen för näringsliv och villkor
Enheten för konkurrens, statsstöd och ramvillkor

Datum: 2018-05-22
Dnr: N2017/07725/KSR

Remissvar Krav på rapportering av betalningstider (N2017/07725/KSR)

Svensk Industriförening Sinf har beretts möjlighet att lämna yttrande över ovan givna promemoria om krav på rapportering av betaltider och önskar härmed lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Svensk Industriförening Sinf tillstyrker förslagen i promemorian och anser att omfattningen av rapporteringskravet bör förtydligas i sina centrala delar för att bättre möta behovet av en mycket tydlig uppföljning av betaltiderna inom näringslivet.

Rapporteringens omfattning bör inkludera information om avtalad betaltid, faktisk betaltid, andel försenade betalningar, längsta avtalade betaltid samt betaltid i de standardavtal som företaget tillämpar för att få en tydlig bild av långa betaltider som sedermera även kan följas upp inom två år från ikraftträdandet. Rapporteringen bör vidare innefatta information om företagets alternativa lösningar till långa betaltider såsom omvänd factoring och om företaget tar ut en avgift av underleverantörer som vill finnas med på listan över leverantörer. Gällande gränsvärdet för vilka som är rapporteringsskyldiga bör Sverige följa EU-klassificeringen och omfatta företag med 250 anställda och inte en icke-vedertagen nivå av 500 anställda som nu föreslås.

Ansvarig myndighet bör vidare erhålla en samlad möjlighet att inhämta uppgifter för att uppnå rapporteringskravets syfte och kravet bör även innefatta en sanktionsmöjlighet vid händelse av att bolag inte fullgör sin rapporteringsplikt alternativt rapporterar in missvisande uppgifter.

Möjligheten att utföra en effektiv tillsyn av rapporteringskravet är central. Rimliga betaltider i näringslivet där stora företag inte utnyttjar sin dominerande ställning till att pressa leverantörer till långa betaltider och likviditetsproblem är en del av ett väl fungerande näringsliv där hållbarhet och ansvarstagande står i fokus.

Ett rapporteringskrav är i grunden en mycket försiktig åtgärd, där många EU-länder valt en betydligt striktare väg med lagstiftning såväl som ett tillkommande tak för antal betalningsdagar alternativt en uppförandekod för att skyndsamt stävja problematiken med långa betaltider.

Ett tydligt rapporteringskrav kan i förlängningen leda till en ökad transparens gällande betaltider och bidra till en bättre fungerande marknad, ökad konkurrenskraft och i slutändan fler arbetstillfällen och ett expanderande näringsliv. Enligt European Payment Report 2017, som är den största jämförelsestudien av betaltiderna i Europa, skulle effektiva betalningar leda till så mycket som 67 000 nya jobb i Sverige om småföretagen fick betalt snabbare.

Bakgrund

Frågan har sin grund i att EU-kommissionen uppmärksammat problemet med långa betaltider och sena betalningar inte minskat. Kommissionen antog därför den 16 februari 2011 direktivet (2011/7/EU) i syfte att korta betaltider. Sverige behandlade detta i utredningen Snabbare betalningar (SOU 2012:11) och Propositionen 2012/13:36. Propositionen antogs och i samband med detta tillkännagav också riksdagen att regeringen skulle återkomma med förslag på åtgärder för att korta betaltider och motverka betalfrister längre än 30 dagar mellan näringsidkare. Motsvarande tillkännagivande upprepades 2013, och det är i ljuset av denna tydliga viljemarkering från riksdagen som detta förslag ska behandlas.

Efter regeringsskiftet har Näringsdepartementet med Mikael Damberg som näringsminister utrett frågan om betaltider vidare och även haft dialog med delar av näringslivet. Den 1 december 2015 tillsatte Näringsdepartementet en internutredning i syfte att utreda betaltidernas utveckling i Sverige samt en jämförelse med andra länder inom EU. Utredningen redovisades för Damberg den 7 juni 2016 och påvisade att utvecklingen av betaltiderna i Sverige gick åt fel håll och att Sverige tappat mark i förhållande till andra länder inom EU. Medelvärdet av betaltider hade ökat från 27 dagar till 30 dagar sedan 2006, dvs en mer än 10% försämring. Även Intrum Justitias årliga betaltidsundersökningar har visat på samma försämring i Sverige. Dock döljs detta tydligt i mätningar där endast medelvärde redovisas. Dessutom har olika former av kringgående och alternativa metoder för att släpa med betalningar blivit allt mer etablerade vilket är en oroande utveckling. EU-kommissionens kartläggning från augusti 2016 belyser samma problem med betoning på att dominerande företag utnyttjar sin ställning och förlänger betalningar och/eller betalar för sent då de vet att leverantören inte kommer vidta åtgärder för att stävja missbruket.

I ett försök att genom påtryckningar tvinga fram en frivillig lösning inom näringslivet kallade näringsminister Mikael Damberg i januari 2017 till sig ett antal större företag för att uppmana dem att arbeta fram en självreglerande lösning för att korta betaltiderna. Om denna lösning inte fanns på plats inom sex månader skulle Näringsdepartementet enligt Damberg lägga fram en skärpt lagstiftning som reglerar betaltider. Sedan dess har samtal förts mellan storföretagen och ett antal branschorganisationer där ett embryo till kodtext togs fram i slutet av 2017. Svårigheterna att nå en självreglerande lösning visar på frågans komplexitet där övervägande skäl talar för att ytterligare påtryckningsmedel kan behövas för att på ett verkkningsfullt sätt korta betaltiderna inom näringslivet.

Effektiva affärstransaktioner är avgörande för likviditeten i företag och svensk konkurrenskraft

Till skillnad från majoriteten av våra grannländer inom EU, har betaltiderna för fakturor mellan företag i Sverige ökat under de senaste åren. Många företag vittnar om hur de måste erbjuda betaltider uppemot 180 dagar som ett led i en större affärssuppgörelse, varför svårigheter med att utveckla den egna verksamheter och skapa fler arbetstillfällen uppstår¹.

Svensk lag stadgar att en faktura ska betalas senast 30 dagar efter att leverantören har framställt krav om betalning. I ett förhållande mellan näringsidkare får dock betalningen ske senare, om borgenären uttryckligen har godkänt detta. I praktiken så finns det dock oftast ingen dialog om betaltider mellan större svenska företag som kunder och mindre svenska företag som leverantörer, utan leverantören tvingas ofta att gå med på långt mycket längre betaltider än vad man känner sig bekväm med. Leverantörer accepterar långa betaltider som en del i affärssuppgörelsen, då man annars riskerar att förlora affären. Långa betaltider drabbar framförallt de företag som verkar som underleverantörer av produkter eller tjänster till svenska (eller utländska) storföretag.

Det försämrade affärsklimatet har medfört att Svensk Industriförening Sinf, tillsammans med många andra näringslivsorganisationer, nu anser att en tvingande lagstiftning om betaltider även för den privata sektorn bör övervägas. Förslaget om krav på rapportering av betaltiderna bör dock utgöra ett

¹ Enligt European Payment Report 2017, som är den största jämförelsestudien av betaltiderna i Europa, skulle effektiva betalningar leda till så mycket som 67 000 nya jobb i Sverige om småföretagen fick betalt snabbare.

första steg i denna riktning.² Alla avvikelser från normen om max 30 dagar bör kunna ifrågasättas eller motiveras.

Rimliga betaltider i näringslivet där stora företag inte utnyttjar sin dominerande ställning till att pressa leverantörer till långa betaltider och likviditetsproblem är en del av ett väl fungerande näringsliv där hållbarhet och ansvarstagande står i fokus. Väl fungerande ramvillkor och relationer mellan företag i näringslivet är långsiktigt avgörande för svensk konkurrenskraft. Det är en oroande utveckling att många EU-länder, till skillnad mot för Sverige, har ett större antal företag tillhörande mellansegmentet vilket delvis torde bero på att dessa länder varit mer framgångsrika med att skapa ett gynnsamt affärsklimat för företag emellan. Statsmakten bör eftersträva en större tydlighet, och likt många EU-länder, även implementera direktivet om långa betaltider med full effekt.

Synpunkter på remissen

Svensk Industriförening Sinf delar promemorians övergripande syn på behovet av en mycket tydlig uppföljning av betaltiderna inom näringslivet. Det presenterade lagförslaget skapar dock en otydlighet då det anses alltför försiktigt och odetaljerat i sina centrala delar, främst gällande rapporteringskravets omfattning. Det är försvagat och inte i linje med det förslag som presenterades vid den hearing som Näringsdepartementet kallade till den 21 mars 2018. Förslaget behöver förtydligas ytterligare för att åstadkomma en påtryckningsmekanism och transparens som kan leda till en faktisk förändring av långa betaltider i näringslivet.

Följande förslag till kompletteringar och justeringar av lagförslaget föreslås:

- **Rapportering av betaltider bör omfatta och följa EU-klassificeringen**
Långa betaltider krävs ofta som en förutsättning i en affärssuppgörelse, och bör därför ses i ljuset av den problematiska utveckling som nu uppstått med svårigheter att utveckla verksamheter och skapa fler arbetstillfällen. När det gäller vilket gränsvärde som ska användas är det viktigt att rapporteringskyldigheten träffar en tillräckligt stor andel av de företag som driver på utvecklingen mot längre betaltider. Rapporteringen av betaltider bör därför omfatta alla företag där medeltalet anställda uppgått till minst 250 under det senaste räkenskapsåret, dvs stora företag enligt den EU-klassificering som finns och inte en icke-vedertagen nivå av 500 anställda som nu föreslås³.
- **Ett tydligt rapporteringskrav**
Rapportering bör ske av avtalad betaltid, faktisk betaltid, andel försenade betalningar, längsta avtalade betaltid samt betaltid i de standardavtal som företaget tillämpar för att få en tydlig bild av långa betaltider som sedermera även kan följas upp.
- **Mätning av endast ett medelvärde raderar möjligheten att nå målet med rapporteringskravet**
Det är nödvändigt att tydligt kunna utläsa vilka företag och branscher som agerar på ett faktiskt sätt för att rapporteringen ska få en positiv marknadspåverkan och bidra till att betaltiderna kortas. Mätning av endast medelvärdet riskerar att undergräva trovärdigheten kring rapporteringen och bidra till att det inte blir någon faktisk förändring av utvecklingen. Det centrala i rapporteringskravet bör således inte ta fasta på antalet leverantörer som erhåller vissa betaltider, utan omsättningen inom respektive betaltidsintervall för att tydligt kunna utläsa och sedermera följa upp ett resultat. Vi föreslår därför att den övre kvartilen eller den övre tiondelen av normalfördelningskurvan synliggörs särskilt, vilket på ett tydligt sätt skulle

² Då korta betaltider är en del av ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv har Svensk Industriförening Sinf och en rad andra näringslivsorganisationer föreslagit att rapportering om de större företagens betaltider kopplas till kraven på hållbarhetsrapportering. Genom att denna upplysning lämnas i förvaltningsberättelsen skapas verklig tydlighet och transparens vilket skulle bidra till verkningsfull självansering.

³ Det svenska företagsandet består nästan uteslutande av små och medelstora företag. Hela 99,9 procent av företagsstocken består av företag med 0-249 anställda. Dessutom består 99,4 procent av det svenska näringslivet av företag med 0-49 anställda. Mot denna bakgrund bör kretsen rapporteringsskyldiga företag utgöras av företag som har minst 250 anställda. Enligt SCB:s företagsdatabas fanns det 1 059 sådana företag i Sverige år 2017. Att utesluta 59 företag med en för detta ändamål säregen svensk storleksdefinition på minst 500 anställda, leder endast till otydlighet och minskad transparens. Det bör alltså övervägas att dra gränsen vid 250 anställda, ett gränsvärde som återkommer i de internationella och vedertagna storleksindelningarna som även övriga EU-länder valt att följa.

synliggöra spridning och extremvärden. Rapporteringsuppgifter av den övre decilen bör således inhämtas, vilket gör det transparent för den fråga som uppföljningen har för avsikt att redovisa utan att bli för detaljerad eller att synliggöra enskilda undantag.

Behovet av kompletterande information är allt viktigare om lagstiftningen genomförs i sin nuvarande form, som anses otydlig i de centrala delarna av rapporteringskravet. Sverige bör istället eftersträva en tydlig lagstiftning där statistiken synliggör långa betaltider. En rapportering av enbart medelvärden kommer inte att stävja den problematiken och påvisa det som uppföljningen har för avsikt att synliggöra. Redovisning av extremvärden, andel företag betalande i olika tidsintervaller samt betaltider kopplade till försäljningsvolym bör redovisas.

- **Redovisa företagets alternativa lösningar till långa betaltider**
De senaste åren har vi även sett en oroande utveckling med alternativa lösningar till långa betaltider i affärsuppgörelser. Företag bör därmed även redovisa om omvänd factoring/factoringslösningar/finansieringslösningar erbjuds, och huruvida en avgift tas ut för detta. Redovisningen bör vidare inkludera huruvida företagen tar ut en avgift för möjligheten att vara med på en leverantörslista, för att få tillgång till självfaktureringsystem eller för att köpa kortare betaltider.
- **Bemyndigad myndighet bör erhålla en samlad möjlighet att inhämta uppgifter för att uppnå rapporteringskravets syfte**
Lagstiftningen bör innehålla en samlande möjlighet för bemyndigad myndighet att agera för att inhämta uppgifter relaterade till långa betaltider och därmed fullt ut infria direktivet och rapporteringskravets huvudsyfte i lagstiftningen. Myndigheten bör även ha möjlighet att göra justeringar i vilka data som inhämtas när behov av detta uppstår.
- **Sanktionsmöjlighet vid händelse av att bolag inte fullgör sin rapporteringsplikt alternativt rapporterar in missvisande uppgifter**
Det är viktigt att det finns en sanktionsmöjlighet enligt lagen, vid händelse av att ett bolag uppsåtligt eller av oaktsamhet inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller lämnar oriktiga eller missvisande uppgifter. Det verkar vidare rimligt att bolagets revisor får verifiera att korrekta uppgifter rapporterats in för bolaget.

Den myndighet som sedermera får i uppdrag att insamla uppgifterna för rapporteringskravet bör rimligen bemyndigas med att reglera hur en sanktionsmöjlighet skall utformas, till undvikande av att lagstiftningen blir tandlös.
- **Utvärdering efter införande**
Systemet bör utvärderas två år efter införandet för att undersöka om rapporteringskravet uppnått sitt syfte eller om ytterligare åtgärder krävs för att stävja utvecklingen med långa betaltider. En utvärdering bör genomföras relativt skyndsamt efter att rapporteringskravet trätt i kraft, varför en tidsgräns som inte är längre än två år anses rimlig.

Vikten av ett tydligt rapporteringskrav för att betaltider ska kortas

Ett rapporteringskrav är i grunden en mycket försiktig åtgärd, där många EU-länder valt en betydligt striktare väg med lagstiftning såväl som ett tillkommande tak för antal betalningsdagar alternativt en uppförandekod för att skyndsamt stävja problematiken med långa betaltider. Kraven på omfattningen av rapporteringen i det förslag som nu presenterats, bör därmed vara mycket höga om förslaget ska uppnå sitt syfte med att skapa transparens och bidra till ett marknadstryck som leder till att betaltider kortas. Det är också av största vikt att rapporteringen, vid en uppföljning, tydligt visar vilka företag som arbetat för att korta sina betaltider och vilka företag som ignorerar direktivets syfte eller utnyttjar dominerande ställning. En ökad transparens kan då bidra till en bättre fungerande marknad, ökad konkurrenskraft och i slutändan fler arbetstillfällen och ett expanderande näringsliv.

Om inte ett rapporteringskrav blir tillräckligt tydligt i sin omfattning, ökar risken för att långa betaltider fortsätter i samma oroande utveckling som vi sett under de senaste åren. Tvingande lagstiftning om betaltider, även för den privata sektorn, bör därför övervägas parallellt med ett rapporteringskrav och självreglerande insatser från näringslivet. Övervägande skäl talar för att ytterligare påtryckningsmedel kan behövas för att på ett verkningsfullt sätt korta betaltiderna inom näringslivet.

Joakim Norlén
VD

Anna Winblad von Walter
Bolagsjurist